

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL,

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Szegényügy.

Mult számunkban az inségről és inségesekről irtunk. Most a szegénységről, nyomorról s ennek segítő eszközeiről kell elmondanunk egyet-mást.

Az inség általában rendkívüli dolog; a kisebb, nagyobb szegénység egész a nyomorig — fájdalom — mindennapi. S ha természetes, hogy az inség segítő eszközei kivételesek: az is természetes, hogy a szegénység segítő eszközeinek mindennapiaknak és állandóknak *kell* lenniök.

»Szegények mindig lesznek veletek«: mondá az áldozati halálra felkent Idvezítő (Máté 26. 11.) S csakugyan; míg ember lesz az ember, az olyan világ e földön, a melyben nem *lehetnének* szegények, mindig az álmok országába fog tartozni. Jézus jól tudta az ő mennyei Atyja országának dolgait. Tudta, hogy az ő világának rendjébe és kormányzásának bölcsességébe bele tartoznak a »megpróbáltatásoknak« és »kereszt-hordozásoknak« ezek a nemei is. Isten világának tőlünk független körülményei ép' úgy szülhetnek szegénységet s nyomort, mint saját bűneink, vétkeink, hibáink, emberi gyarlóságaink. S míg ebben a világban élünk s míg e testben járunk: szegények mindig lesznek velünk. Sokan nyomorékul születnek, sokan nyomorékokká lesznek; egyiknél testi, másíknál lelki betegségek idézik elő a szegénységet, nyomort; sokat az aggság tesz munka és keresetképtelenné, sokat — s oh, mennyit! — a halál foszt meg a kenyérkeresőtől. Egyik tapasztalatlansága, másik könnyelműsége folytán jut szegénységbe; egyik maga tékozolt, a másikat meg lelketlen emberek fosztották ki.

Ki gondoskodjék, ki támogassa, segítse ezeket és pedig a szükséghez és körülményekhez képest bölcsen és czélszerűen?! Lehet-e azt mondanunk — mint sokan teszik —, hogy »az élet nagy harczában«, a »létfentartás küzdelmében« a gyengéknek el kell esniök, hogy helyet adjanak az erősebbeknek, az életrevalóknak s ez által felfrissüljön és megifjodjék az emberiség?! Lehet-e, szabad-e, hogy a Kain bölcsességét vallja magáénak az emberiség: »Avagy őrizője vagyok-e én, az én felebarátomnak?!« (I. Mózes 4.5.) Lehet-e a keresztyén társadalom alapelvévé, hogy az elaggottak agyonveretessenek, a nyomorék gyermekek pedig vadak zsákmányává kitétessenek, mint némely pogány népeknél gyakorolták? Vagy lehet-e elnézni, hogy segély és támogatás nélkül nyomorultan vesszenek el?!

E kérdésekre azzal felelünk, hogy a vallás világánál egyebet is látunk az emberben, mint állatot s Krisztus óta ez egyebet ismerjük is: ez az ember isteni része — a halhatatlan lélek. Ezt a lelket Istentől nyertük, ezzel a lélekkel Istennek tartozunk számolni. És pedig nem csak a magunkéval, hanem a másokéval is, kikkel a Gondviselés összehoz. S testünk — az apostol gyönyörű-hasonlata szerint — »a bennünk lakozó Szentléleknek temploma«. Így ha felelősök vagyunk a lélekért, felelősök a lélek templomáért — a testért is. Az egymás testi-lelki jóllétéért való közös felelősségünk érzetét az Idvezítő így magyarázza: egy mennyei Atyának vagyunk minyájan közös gyermekei s így egymásnak testvérei Egy testnek tagjai — mondja Pál apostol — s ha egy tag szenved, vele együtt bánkodnak, szenvednek a többiek is.

Egy más testi-lelki életéért való ezen közös

felelősség érzése, egyike a keresztyén vallás legfőbb jellemvonásainak. A törvény és a próféták summája, a mint azt az Idvezítő a «királyi törvény»-be összefoglalta: «Szeresd a te Uradat, Istenedet . . . és szeresd felebarátodat, mint tenmagadat!» S e kettő egy. Annyira egy, hogy János apostol joggal írja: «Ha valaki azt mondja, hogy ő szereti az Istent, — és gyűlöli felebarátját: hazug az». És viszont.

A keresztyénségben mindig élénken is élt az egymásért való kölcsönös felelősség érzete. Az első keresztyének odáig mentek ennek gyakorlati érvényesítésében, hogy még a nagyon közönséges is megpróbálták; a szeretet-vendégség pedig — a szegényeknek a jobb módúak által való közös megvendégelése — fentartotta magát mind maig. A híres hitehagyott *Julián* császár ebben látta a keresztyén vallás terjedésének titkát s midőn azt meg akarta akadályozni s a pogányságot újra diadalra segíteni megpróbálta: célját a szegények, árvák, betegek és elhagyatottak ügyének felkarolásával igyekezett elérni. Hogy nem lett eredménye: természetes. Hiányzott a Krisztus szeretet-lelke, szeretet-hatalma.

A mi a keresztyénségben soha vita tárgyát nem képezte: az egyes egyedül az Isten dicsőségére végzett *szeretett munka*. A mit e téren tett, minden egyéb súlyos kifogások mellett, mindig érdeme marad a római egyháznak is. Talán ez benne az egyetlen keresztyén jellemvonás, bár ez is el van homályosítva és megvan rontva az által, hogy azt hiszik, hogy ez által most már Istennél különös érdemet szereztek az idvességre.

És hogy áll e tekintetben a mi evangéliumi

egyházunk? Hogy különösen a mi magyar református egyházunk?!

Tagadni nem lehet, hogy mi hangoztattuk mindig, hogy az Isten «irgalmasságot kíván és nem áldozatot, Istennek ismeretét inkább az égő áldozatnál.» Az is bizonyos, hogy hűveink lelkében él ez az igazság kisebb, nagyobb mértékben s hogy általuk ma már az egész társadalom gondolkozásába át van ültetve. Bizonyosságot tehetünk arról is, hogy hűveink házában küszöbét, szegény, árva, nyomorék segedelem nélkül el nem hagyja. És mégis kérdeznünk kell: elég-e ez? — jól van-e ez így? Bölcsen s czélszerűen van-e az úgy, hogy a ki ajtónkon kopogtat, ha elég szánalmas az alakja, oda adjuk fillérünket, darab kenyérünket s azzal — a nélkül, hogy tudnók: ki? és mi? — más ajtóra utasítjuk? Jól van-e az úgy, hogy az alamizna nem egy esetben növeli a dologkerülő munkátlanok számát s hogy a koldulás sok emberre nézve egyenesen keresetforrást képez? Olvashatunk köldusokról, a kik állandó lakói a kártyabarlangoknak, pálinkás korcsmáknak, a kik a kapott ruhát eladják és árát megisszák, a kik elnyomorított szerencsétlen gyermekek szenvedéseivel kereskednek. Jól van ez így?!

És még tovább megyek! Vajjon nem kellene-e gondolnunk arra is, hogy a hol szegénység, nélkülözés, nyomor, betegség, elhagyatottság van, ott *rendszerint* beteg a lélek is. Ha a szükség megpróbáltatás: akkor ez első sorban a lelket érinti. Itt az Istenben való hitet s bizodalmat ingatja meg, amott lopásra, csalásra csábít; itt az elhagyatottság keserű érzésével jár együtt, amott talán éppen megátalkodásra és Isten tagadásra vezet. Mit gondolunk, ha az éhes gyomorba egy

TÁRCSA

Őszinte szó.

— Egy állatvédő albumába. *) —

*Milyen jó a ti szívetek,
Ti állatvédő emberek!
Fuhász, ha a szamarát hajtja:
Megesik a lelketek rajta.
(T. i. nem a juhászon,
A szegény gyalogos számáron.)
S az eb. ha étlen-szomjan kóborog,
Megráz ez a valóban csúf dolog.
— Én mégis azt mondom tinéktek,
Vakon-szültött e ti erénytek;
Mindaddig az, míg ottan-ottan,
Lesz ember, egy is, elhagyottan,
Mindaddig az, míg léssen árva,
Kinek az ég, föld mostohája,
Ki úgy vesz el magános árván,
A szívtelenség Szaharáján;*

*) Városokon ujabban «állatvédő-egylet»-ek alakulnak, a melyek az okatlan állatok kinzása ellen küzdenek, de sokszor túl is hajtják a dolgot.

*Vagy úgy nő fel bűnben, tudatlan,
Az állatoknál állatabban.
Mig lesz egy lélek is nyomorba'
Ki hasztalan vár szánalomra;
S bús szívek, a kereszt jegye alatt:
Iárstalanul bolyonganak.
Mig szerte úton, útfelen,
Azt látni szünes-szüntelen:
Hogy ott seb, s nincs ki könnyörülne,
Hogy itt könny, s nincs ki letörülje!
Szóval: mig a világ akkép forog,
Hogy étlen-szomjan nemcsak a kivert eb
De más is kóborog!*

Szabolcska Mihály.

Özvegy asszony.

— Rajz. —

Meghalt Tóháti Mózes tiszteletes ur, a kékezi kálvinista pap. Alig tiz esztendeje, hogy az urat szolgálta, elpusztult, elsorvadt. Ki tudja mitől? A kollegái azt mondták, hogy a nagy buzgalom ölte meg, azt hitte, hogy a kékezi nádfedelű pa-

darab kenyeret vetünk: meggyógyította ez a társadalmi renddel elégedetlen, a jobb módúakra irigy és bosszúállásra hajlandó lelket is?! Vajjon elég-e, helyes-e, jó-e, czélszerű-e a segítségnek eddigi formája, módja?!!

Az állam, a mely polgárainak első sorban anyagi érdekeire néz, nem tartja sem elegendőnek sem czélszerűnek. Az alkalmi jótékonyt rendszeressé és czélszerűvé igyekszik tenni, mikor a szegény ügynek községenként való rendezését és felügyeletét írja elő. És mi, az egyház, a melynek az anyagi segélyezés mellett a *lelki gondozás* a főfeladatunk: mit teszünk mi?! Sokhelyt éppen semmit; máshelyt valami kegyes lélek által hagyományozott *«Szegény-alap»*-nak kamatját kiosztjuk egy néhány szegény között, a kiket talán véletlenül, vagy egy hirdetés által összekapunk. Jótékonyágunk csupa pénz, egy pár krajczár -- minden lélek, minden belső áldás nélkül.

Hogy hány segélyre szorult szegényünk van gyülekezetünkben, kik és minő körülmények között levők: erről a gyülekezet egésze vajmi ritkán tud. S pedig a dolog úgy áll, hogy minden egyes szegénnyel minyjunkon nő a segítség kötelezettsége s ezt minyjunkkal tudatni, éreztetni kell, hogy a felelősség sulya alatt szólaljon meg bennünk a lelkiismeret s szorgalmazza kezünket fokozottabb munkára.

Az első keresztyéneknek gyülekezeténkint meg voltak a maguk szegény gondozói, kik az adományokat összegyűjtötték és kiosztották. Kálvin gyülekezetében is megvoltak és külföldi testvéreinknél ma is meg vannak *Diakónusoknak* hívták s hívják őket ma is, kik a lelkipásztorok vezetése alatt teljesítik nemes munkájukat a test-

nek és a léleknek gondozását együttesen.. Mert az ember testből és lélekből áll egyszerre!

Gondoljuk meg, hogy már magában az, hogy ezt a munkát az egyházakon kívül végzik: egy nagy és komoly szemrehányás nekünk. S ha hozzávesszük, hogy a szegénygondozás igazán áldáossá csak egyházi formában lehet, hol a test és lélek gondozása együtt jár: talán mi is komolyan munkára vetjük kezünket. Lanyhult agyházi életünk felfrissítésének ez is egyik igen hathatós eszköze!

Az Isten adja nekünk ehhez az ő Fiának szeretet-lelkét, szeretet-erejét!

Nagy Károly.

Téli vigasz.

(E. Geibel.)

Csak-ijesztegess nagy mogorván
Tél, te daczos vén kamasz,
Óvezd magad hóval, jéggel —
Tljő, el még a tavasz.

Napsugarát lehelleled
Am fedje el ködével,
Felkelti az még a földet
Es örömré költi fel.

Csak zugj, üvölts vad zivatar,
Mit törődöm én veled,

rochia csak arra való, hogy kissé erősödjék a szárnya, hogy egy pár év múlva annál biztosabban emelkedhessék feljebb. Nem sikerült. Ott maradt a kis parochián és szolgálta a Urat zuglódás nélkül, hiven, becsülettel, de alig tiz esztendő múlva belesorvad. Így mondták a pályatársai. Ki tudja, ki tudja? A tudomány embere azt mondta, hogy meghült. Ha elmehetett volna Nizzába, Görbersdorfba, Gleichenbergbe... akkor talán...?! Nem mehett. Egy csendes őszi napon meghalt. Eltemették. Itt maradt a felesége, meg négy kis gyermek. Mi lesz ezekkel? Kérdezték a temetésen. Szívből is, szokásból is. Ki tartja el ezeket? A jó Isten, mondták. Némelyek hittel, mások csak, hogy mondjanak valamit. Aztán nem mondtak egyebet, elszlottak. Az a szegény asszony sem szólott semmit, csak éppen közelebb húzta magához apró gyermekeit, sirni se' sirt, mert nem tudott, csak néha sóhajtott egyet: Én Istenem!

... Eltelt egy esztendő. A kegyelem esztendő. Szent-György napkor azt mondta a kurátor az özvegy tiszteletesnek, hogy a kegyelmet is megszabja a törvény. Egy esztendeig tart, tovább nem. Megértette ezt az özvegy papné. Behúzódott a négy gyermekével a városba. Most már tudott sirni, mikor senki sem látta, de mikor rá nézett a gyermekeire, letörölte könnyeit. Va-

lami csodálatos tűz csillant meg a szemeiben, mintha sok, sok erőt érezne s lelkében, szívében, mindig így kiáltott fel:

— Jó az Isten; nem hagy el! Ad segédmet, ad erőt nekem!

És neki fogott. Sokszor kapta ott a pirkadó hajnal varrótüvel kezében, vagy hajtva a varrógép zakatoló kerekét. Ha nagyon incselkedett vele az álom, felállott, betakargatta gyermekeit, megcsókolgatta őket és kiment az álom a szemeiből erőt kapott. Vagy ha ez sem segített, réa borult vagy egyikre, vagy másokra és imádkozott. Csak egy pár szót; de olyan mélyen, olyan lélekből, hogy a köny csak úgy harmatozott szeméből: »Segits, segíts én Istenem, hogy a kiket réám biztál megtarthassam neked!«

Ha nagyon körülvette a paizsos férfiú: a szegénység, akkor is csak abból meritett erőt: jó az Isten. Nem hagy el! Erős leszek! Az volt. Éjszaka varrt, nappal csintalan. olcsón fizető kosztos tanulókkal vesződött. Mindig tele volt a keze dologgal. Csoda, hogy birta az a törékeny kis asszony; még nem volt öreg és már minden haja szála fehér. Évről-évre mélyebb ránczok verődtek homlokára, de szemeiből ki nem aludt az a csodálatos tűz... Nem hagyom magamat! Jó az Isten!

Sokszor éjszakánként, mikor keze lehanyat-

Tünde lábbal, lopva — halkkal
Eljő még a kikelet.

Felébred a zöldülő táj,
Öntudatlan — boldogan,
Fölnevet a kéklő égre
Buja-baja oda van.

Fürteibe koszorut füz
Halász, rózsza hónyakán,
Csacska csermely habja csobban —
Örömkönnyei talán?

Csitt hát! — Hadd, hogy csikorogjon . . .
Légy csendesen én szívem,
Lesz még tavasz a világon
Egy szép napon, én hiszem!

Ha háborogsz, s itt a földön
Fejét sátán üti fel:
Bizz Istenbe' törhetetlen
Lesz tavasz még, lenni kell!

Ravasz László.

„Jöjjetek én hozzám . . . !”

Máté evang. XI. 28–30.

(Képpel.)

«Jöjjetek én hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megterhelgettetek s én megnyugosztalak titeket».

Iott, vagy pihenni dőlt, beszédbe ereszkedett. Kivel? Azzal, a kit ott hagyott a kékezi temetőben.

— Még birom. Segit az Isten. Ne fél, mert erős vagyok. Addig várj, míg gyermekeidet szárnyukra nem eresztem. Addig nem mehetek utánad. Ugy-e látod, hogy mit csinálók én? De birom. Erőt az Isten, meg ez a négy gyermek gondja ad. A két nagyobbik fiu már embernyi ember. Csak én tudom, hogy nőttek annyira. De ne félj, mert sohasem éheztek meg. Tíz körmőmmel a földből is kikapartam volna, hogy szükségét ne lássanak. A legkisebbik a leány, olyan mint egy fakadó rózsabimbó. Ne félj, nem hagyom magamat. Az isten nem hagy el.

De hát ki is törődött volna azzal — a jó Istenen kívül —, hogy a kékezi özvegy papné, hogy nevelte fel a négy gyermekét?

Ki bajlódik az ilyen dologgal egy nagy városban? Ha az a szegény asszony elmondta volna valakinek, el sem hitte volna senki. Nem kérdezte tőle senki, ő meg nem mondta senkinek. Ő tudja, hogy nevelte; de felnevelte. A nagyobbik fiu már a papságot tanulja. Ne legyen külömb ember az apjánál, mondogatja az a fehér haju öregasszony, az édes anyja. A legkisebbik a leány, mint egy fakadó rózsza. Szép is, kedves is, jó is, úgy is kell egy szegény öreg özvegy asszony leányának.

Jézus magához hívja a megfáradtakat és megterhelgettetek: van-e ennél felségesebb, méltóbb tárgy festő ecsetére?! Nézzetek a képre: nem valóságos evangélium, nem egy gyönyörűséges predikáció-e ez a kép?! Nincs hangja és mégis mennyit mond; nincs szava és mégis mily ékesen beszél!

Tekintetek oda, ime valóban: «nem az az egészségesek szűkölködnek orvos nélkül, hanem a betegek». (Máté 9. 12.) Ezekhez jött Jézus. A megfáradottakat és megterhelgettetek hívja magához. Hogy sereglenek hozzá, köréje! Mennyi betegség, mennyi fáradtság, mennyi teher, — testi és lelki!

Az egyik testi nyavalyától gyötörtetik: elalélt, atyja karjába hanyatlik; a mankót letette — ugyanis oly gyenge segítség volt s az ut idáig olyan fárasztó! Mellette a másik szép, ifju nő; keze, ruhája nem váll a szegénység terhére, a nyomor fádalmaira! Mi baja? Kezével eltakarta szemeit, ruhájával itatja könyeit. A többinek szeme, várva, esengve csügg Jézuson; ő nem mer feltekinteni, a tisztaság szemébe nézni. Szemeit befogta a külvilág előtt, hogy ne lássa csábjaikat, örömeit, megéjtő kísértéseit. Terhet, fáradtságot senki se lát rajta; csak ő érzi, csak ő tudja: mennyi teher nyomja ott belül — a szívét, a lelkét. Oh, az örömkönek is vannak fádalmak, a rózsás utaknak is tövisei, a könnyelműségnek is terhei, a nevétesnek is könyei! — Kenyérkereső nélkül maradt édes anya éhségtől elcsigázva jár elhagyatottan: mily drága teher az az örökség mit az egykor boldog családi élet hagyott rá örökül: beteg leánya, kinek lábait feltörte az ut, bekötözte az édes anyai gondosság; keblén szendergő kisdede,

Egy este megint beszédbe ereszkedett az a fehér haju öreg asszony azzal, a kit ott hagyott a kékezi temetőben

— Meglátogatunk nemsokára, én is, meg a négy gyermeked. Felneveltem őket. Erős voltam, erős volt a hitem, megsegített az Isten; megmutatom nekik a sirodát. Ezután már várhatsz engemet is, oda le hozzád, elvégeztem a dolgomat.

. . . Tiszteletes Tóháti Mózes, a néhai kékezi papnak a fiát visszahozták atyja örökébe Kékezre. Oda került megint fehér hajszálakkal, törődött testtel a szegény öreg asszony is, a másik két fia immár a maga erejéből keresi a kenyert, de a leánya, ez a fakadó rózsza, vele jött, de csak rövid időre, mert kebelére tüzi, más fészekbe viszi nemsokára egy fiatal tiszteletes. Most annak a fehérneműjét varrogatja az a fehér haju öregasszony. Néha ki-ki megy a temetőbe és rádől az ura korhadó fejfájára és úgy mondja neki:

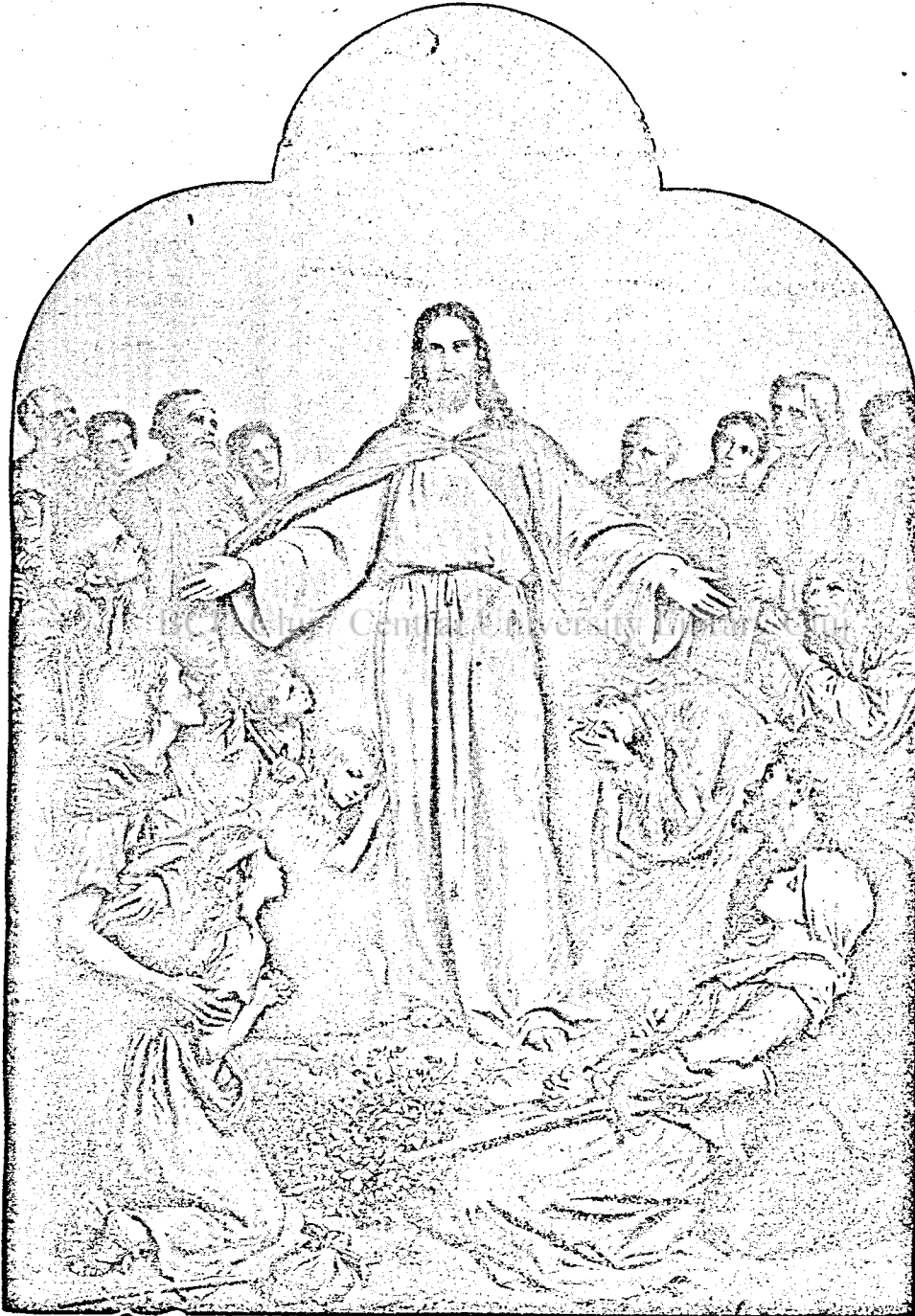
— Ugy-e erős voltam? Erős volt a hitem. Megsegített az Isten. Most már szívesen megyek hozzád. Rám fér a pihenés. Nem kell immár soká várnod reám!

G. Diószeghy Mór.

kinek az édes anyai kebel kevés táplálékot, annál több kórt juttat. — A szülőtlent árvákat ide sem kíséri senki. Ők magukra járnak az élet útját. A fiucska még itt is szorongatja az árvaság vándorbotjára kötött vagyonát; a kenyér is kifogyott a ruhából s mégis oh, milyen nehéz teher! Kis testvérkéje most először engedte el bátyjának kezét,

nyomónak az ártatlan vér, mely égre kiált. Az ifju elfáradt ábrándképei kergetésében; a zsugori kincsenek számlálásában, őrizetében, védelmében; a tudós keresésében annak, hogy: «micsoda az igazság?»

Mennyi fáradság, mennyi teher! Ki szabadít meg tőle?!

A „Tausend Bilder Biebel“-ből. A berlini fotográf-társaság engedélyével.

«Jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és megterhelgettetek . . .» (Máté XI. 28.)

mióta ott . . . a temetőben összefogódkodtak; most is csak azért, mert e fehér palásthoz simulni olyan jól esik, mint egykor az édes anyához. — És még tovább! Ezüsthaju öregek vállán teher az évek száma, sulya; a jogért, igazságért, szabadságért küzdött hősnek teher a nehéz sebek; az el-

Jézus szól: «jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és megterhelgettetek és én megnyugosztalak titeket!»

Oda sereglenek köréje. Jézus a közepén. Az ártatlan kereszthordozók, a bűn terhétől lesujtottak, a gyarlóság miatt megfáradottak közt. Karjai

kitárva: «jőjjetek én hozzám!» — Nézzetek reál Arczán a szenvedők fájdalmai és fáradaimai iránt érzett részvét nem fájdalmas, miként a mi arczun- kon látszanék. Mi csak együtt busulni, együtt sirni, együtt szenvedni tudunk; de segíteni a szenvedésen, könnyíteni a terhen — ah, oly ritkán s oly keveset! Ezért a részvét a mi arczáin- kon mindig borus, sötét, fájdalmas.

De nézzünk a Jézuséra, hogy olvad fel benne minden nemes, s hogy olvad arczán mennyei fényé! Részvét a szenvedők iránt, bizonyosság a gyógyítás és gyógyulás iránt, hála a mennyei Atyával szemben, ki őt erre elküldötte, ki őt ezzel megbizta.

Mit magyarázzuk az eredményt!? Az evan- gelium sem részletezi, a festő sem szól róla. Az csak arról szól, hogy mivel nyugosztal meg Jézus? Csodálatos: új terhet rak reájuk! «Vegyétek fel az én igámat, . . . mert az én igám gyönyörű- séges, az én terhem könnyű». Mi az a gyönyör- rűséges iga, mi az a könnyű teher? «Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelid és alázatos szívű va- gyok — és találtok nyugodalmat a ti lelkeiteknek!» Tehát a szelidség és az alázatos szív!

Ez gyógyít, ez nyugtat, ez könnyít. Szelid lélekkel és alázatos szívvel fogadni, mire a sze- rető mennyei Atya méltatott: ez a gyógyító bal- zsam, ez az orvosság; ez nyugtatja meg a lelke- ket. Hogy ő fiaivá, gyermekeivé akar fogadni s az utat, melyen ide jutunk, az ő bölcsessége szabta meg, jelölte ki. Teher, szenvedés, fárada- lom nélkül nem megy az ujjaszületés, hogy em- berek gyermekeiből Isten fiaivá, gyermekeivé le- gyünk. Kit a szenvedés, kit a küzdelem, kit testi, kit lelki tűzben tisztít meg, növel, szül mennyei polgárokká az Isten. A testi szenvedés még nem a legnagyobb kin: szászorta nagyobb, terhesebb érezni, hogy Isten elhagyott! E teher, e kin, e fáradalom elől hív magához a Jézus: «Jőjjetek én hozzám!»

Oh, keljünk fel és menjünk Ő hozzát! Kinek betegsége, terhe, fáradsága? — Csak Ő gyógyíthat meg, csak Ő könnyíthat meg, csak Ő nyugtathat meg: a szelidségnek és alázatos szív- nek lelkével. Csak Ő adhat csendes szívet az élet küzdelmeiben, csak Ő ujthatja meg erőnket, csak Ő mutathatja meg a végcélt, a legfőbb jót, csak Ő zárhatja le szemeinket békeséggel a halál ál- mára és — csak Ő ébreszthet fel — örök életre!

Jézus szól: «Jőjjetek én hozzám . . .!» Nézzé- tek a képen a Jézushoz seregletteket. Szemükből tekint ki a lelkük. Mi vitte, mi vonzotta oda?! A mankó gyenge lett volna; de erős volt a *hit*, erős a *reménység*, erős a *szeretet*, — vonzotta Isten kegyelme, mely van a Jézus Krisztusban.

Minket is hív az Úr magához. Hogy érijünk oda? Lábaik gyengék, a mankókban nincs se- gítség! Imádkozunk: «Jövel Uram vonj magadhoz!» Kiáltunk könyhullatással: «Hiszek Uram! légy segítségül az én hitetlenségemnek!» (Márk. 9.24.)

Nagy Károly.

Világkrónika.

Dél-Afrikában a burok szabadságharcza
az angolokkal szemben tartósnak látszó fordulatot vett a burok javára. Bár a két bur köztársaságot Transzvalt és Oranjet 250 ezer angol katona tartja elfoglalva: a harcznak azért még nincsen vége. A 20—30 ezer bur harcos, miután hazájából kiszorult, apró elszánt csapatokban a szomszédos angol területre tört be, hol — az ott lakó buroktól is támogatva — most a nagy angol sereg háta me- gett pusztítja a vasutakat és hidakat, hogy az angol seregnek élelmet ne szállithassanak. Mintha a földből állanának elő, a kis csapatok a hegyek közül most itt, majd amott tűnnek elő, hol nem is sejtették s ha nagyobb sergét küldenek elle- nük, a hegyek közé vonulnak vissza. Az angol fővezér *Kitchener* még 100 ezer embert kér a burok ellen. Az angol kormány kétségbe van esve, hogy honnan terem elő ennyi embert s megfelelő pénzt. Az öreg *Viktoria angol királynő nagy betege* lett a háboru ilyen fordulatának s mire e sorokat olvasóink olvassák, valószínű hogy már örökre lehunytá szemeit. Ki tudja, mennyire siettetett halálát ez a háboru, melyet igazságta- lannak tartott maga is. De nem birt a miniszte- reivel és az országgyűléssel.

II. Vilmos német császár és porosz király
az ünnepi zajból utazott nagyanyja, Viktoria ha- lalos ágyához. Poroszország, a nagy német biro- dalom vezető állama ugyanis a napokban ünne- pelte királyságga léteének 200 éves jubileumát. A mai poroszország őslakóit őseink «burkus»-oknak nevezték, a mi bizony nálunk nem azt jelentette, mint náluk a «porussi, borussi» szó (t. i. okosok, tudósok), hanem bozontos hajut, nagy természetű, kegyetlen embert. Ős pogány vallásukat a keresz- tyénséggel nehezen cserélték fel, a «német lovag- rend» kényszerítette reájuk fegyverrel. A keresz- tyén «német császárság» idejében Poroszország egyike volt a császárválasztásnál szavazni jogosult hét «választó-fejedelemség»-nek. A reformációt akkori fejedelme I. Joákim kegyetlenül üldözte ugyan, de már utóda pártfogolta s el is terjedt egész országában. A protestánsok kiirtására kez- dett 30 éves háboruban ugyan nem viselte magát a legjobban, de *Frigyes Vilmos* «a nagy választó- fejedelem» határozott protestáns politikát folyta- tott s országába telepítette a Franciaországból kiüldözött reformátusokat (hugenották). Ezek vit- tek oda tudományt, ipart, művészetet, szabadság szeretetet s tették nagygyá Poroszországot. Ugy hogy igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy 1870-ben Franciaországot azok az elüldözött hugenották verték meg, kiket Poroszország befo- gadott. Így bünteti meg Isten azt az országot, a mely az evangeliumot üldözi!

Királyságra az országot I. Leopold német császár, a ki magyar király is volt, emelte. Első királya *III. Frigyes* választófejedelem volt, ki 1701. január 18-án Königsbergben sajátkezüleg tette fe- jére a koronát s mint király *I. Frigyes*-nek neveztet- tik. A porosz Hohenzollern királyi ház tehát a Habs-

burgoktól kapta a királyi czímet. De innentől kezdve a protestáns Hohenzollernek mindinkább a nyakára nőttek a katolikus Habsburgoknak. Mária-Teréziát ugyan még a magyarok megmentették Nagy Frigyes körmei közül. De midőn a Habsburgok kereke újra összeakadt a Hohenzollernekével akkor már nem volt, ki megmentse őket, mert a forradalom után elnyomott magyar már nem lelkesült az elnyomó Habsburgokért és Königrätz-nél meg is verték őket a németek s kényszerítették, hogy Ausztria a nagy német szövetségből kilépjen. Poroszország azóta Franciaországon is győzelmet aratva, megalapította a nagy német szövetséget, melynek császára a porosz király I. Vilmos lett. Az ő második utódja, a ma is uralkodó II. Vilmos német császár, ki Poroszország 200 éves királyságát megünnepelte. Ez ünnepélyen megkoszoruzta az első király I. Frigyes és az első császár I. Vilmos szobrai. Mint a német lovagrend nagymestere — ezektől ered a porosz királyság — gyűlést tartott és újabb lovagokat nevezett ki — köztük a mi trónörökösünket Ferencz Ferdinánd főherceget is — s ékesített fel a porosz királyság jelvényével: a fekete sas renddel. Távirattal üdvözölte *Vilma holland királynőt*, kinek egyik elődje volt I. Frigyes király anyja és a kinek országából származott az első porosz tengernagy a híres *Ruyter Mihály*, ki a magyar protestáns gályarabokat is kiszabadította. Az ünnepség nagy és fényes volt. Csaknem mindenik európai uralkodó képviselőt küldött arra, letenni elismerését a világ egyik leghatalmasabb uralkodóháza, a Hohenzollernek kezébe.

Mig Berlinben az ünnepélyek folytak *Ausztriában* a képviselőválasztások voltak napirenden. Ausztriában több van 30 különféle pártnál. A választásnak még nincs egészen vége, de már látni lehet, hogy ott a nép *nemzetiségek* szerint oszlik meg. A katolikus papi-pártnak jelöltjeiből sok megbukott; de szaporodtak azok a *német-nemzetiek*, kik a nagy Németországhoz huznak s az ausztriai katolikus szlávoktól elszakadva németek akarnak maradni és protestánsok lenni. Jelszavuk: «Los von Rom!» — *szakadjunk el Rómától*. Azt vették ugyanis észre, hogy Róma, a katolikus egyház utján a cseheket és szlávokat pártfogolja s ezek most, hogy németek maradásának protestánsok akarnak lenni Eddig már 30 ezernél több osztrák német lett protestáns. Csak nálunk nem akarják észrevenni, hogy Róma ellensége a nemzeti életnek, pedig elég világosan mutatja, hogy a görög-katolikus magyaroknak nem engedi meg, hogy az istentiszteletben a magyar nyelvet használják. Mikor fogjuk belátni, hogy a mi nemzetünk is egészen magyar csak az evangéliumi reformáció alapján lehet?! Csodálatos zűrzavarokon keresztül Isten a népeket, de egy bizonyos: *az evangélium világossága felé vezet*. Csak nálunk van olyan szomorú állapot, hogy mi meg a sötétség felé kacsingatunk De felébreszt az Isten minket is s megérteti, hogy a magyar nemzetnek is életet, csak a reformált kereszténység biztosíthat.

Hazai krónika.

Az országgyűlés mióta ismét összcült a *belügyminiszterium költségvetését* tárgyalják a képviselők Fontos dolog az, mert voltaképpen ide tartozik az ország egész közigazgatása: a képviselő választások, a megyei élet, főispán, szolgabíró stb. dolga, le a körjegyzőig és falusi bíróság; a rendőrség, csendőrség, egészség ügy, korház, szegényügy, színházügy s Isten tudja még mi minden. A belügyminiszter Széll Kálmán, ki egyszerűs mind miniszterelnök is. Úgyes, jó szónok s így szeret beszélni. Volt is alkalmá rá mostanság. Az ellenzéki szónokok: *Marjay Péter*, *Pichler Győző*, *Ugron Gábor*, *Barta Ödön* stb. ugyancsak támadták a miniszter és a töbtség elveit, eljárását. Nagyobb tért sürgettek a nép és nemzet közvetlen intézkedésének, a főispáni hatáskör megszorítását, a választásoknál a vesztegetések kizárását súlyos büntetésekkel s főleg a képviselő választói-jog kiterjesztését legalább addig, hogy mindenki választhasson, a ki magyarul írni-olvasni tud. Kivánták, hogy a szavazások községenként történjenek úgy, hogy a szavazatszedők járjanak községről-községre s fuvardíj czímen ne lehessen a választókat megvesztegetni. Sok jó dolgot kivántak, de a miniszter, még nem látja megérve az időt ezekre. Különösen két dologból nehezen tudott kieviczkélni a miniszter. Az egyik az a kérdés volt, hogy igaz-e hogy a miniszter a budapesti és kolozsvári új nemzeti színházak tervezetét bécsi építőkkel akarja csináltatni s így azt a szép mozgalmat, a mit *Hegedüs Sándor* miniszter-társa a hazai ipar pártolása iránt megindított, a miniszterelnök nem támogatja? A másik az, hogy igaz-e hogy a miniszterelnök a közös vámterület dolgában hajlandó az osztrák miniszterekkel új alkudozást kezdeni s Ausztriának még több előnyt adni? Az elsőre azt felelte, hogy még azt sem tudja fognak-e építeni. Csak tapogatózik s miután a bécsi cég híres építész, hát azoknál is tudakozódott. A másodikra olyan «ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes» feleletet adott. Olyan formán beszélt, hogy ő Magyarország megkárosítását nem engedi, de a közös vámterület fenntartani szükségesnek itéli. Nő, bizony ez gyenge kilátás. A vita még foly, egyéb kérdések később jönek sorra.

Egyházi élet.

Dr. Gróf Kun Géza v. b. t. t. ő excellentiája, a magyar tudományosság külföldön is elismert legnagyobb tekintélye, erdélyi református egyházunk egyik legelső büszkesége, a puritán vallásos kálvinista főúr, kinél a szentírást jobban és alaposabban kevesen ismerik s bizony, a Jézus Krisztust is igazabban kevesen követik és a kit szerencsések voltunk erdélyi egyházkerületünk «Egyházi-Értekezlet»-e világi elnökének megnyeri: az egyesület céljaira a mult héten 200 korona

alapítványt kegyeskedett küldeni. Legyen áldás az ő életén, munkásságán, áldás alapítványán és céljain!

Tankó József borbereki lelkész aát Ő Felsője 50 éven felüli érdemes szolgálataiért a koronás arany érdemkeresztet tüntette ki. «Tankó bácsi» egyike egyházkerületünk legidősebb lelkészeinek, de még maig sem «vén ember». Gondos, szorgalmas, munkás. Híveinek száma nem megy fel ötvenig — kiölték szegényeket az oláhok 48-ban, de azért első volt azok között is, kik több példányra fizettek elő a «Vasárnap»-ra. Nemes munkájának örököséről is gondoskodott már egyik fiában, ki most szásvárosi kollegiumunk derék vallásánára. Az öreg «Tankó bácsinak» szívünk-ből kívánjuk, hogy sok évekig viselhesse a jól megérdemelt kitüntetést!

Udvarhelyi egyházmegyénk «Egyházi-Értekezlet»-e vezet a buzgóságban az egyházkerületi értekezlet céljai megvalósításában. Nemrégiben immár második gyűlését tartotta, melyen örvendtes tudomásul vétetett, hogy a szervezés munkája elkészült le egészen az egyes egyház-községekig. Most hát csak munkára! Az értekezlet örömmel vette tudomásul a «Vasárnap» megindulását is és terjesztését, ügyének felkarolását a tagok buzgó figyelmébe ajánlotta. Örömmel adunk hirt az udvarhelyi egyházmegyei értekezlet buzgó tevékenységéről s tesszük le elismerésünket buzgó elnöke **Bod Károly** tanár és lelkes tisztikara, munkatársai előtt. Az egyházkerületi »Egyházi-Értekezlet« ez évi közgyűlése pünköst után Sz-Udvarhelyen fog megtartatni: mennyi áldásról fognak ők akkor beszámolhatni! Adja is Isten!!

Vegyes hírek.

A vegyes házasságok számbavétele (statistika) évek óta szomorú eredményt mutat hazánkban a protestáns egyházak tagjai hitbuzgóságára nézve. A kath. papok halásznak, résen vannak mindenütt s maguknak ígértetik hivatalos okmányokkal (házassági reverszális) a születendő gyermekeket. A múlt év októberében kötött vegyes házasságok révén is a *lutheránus* egyház 35-öt, a *református* pedig 28-at veszített. Nem jól megy ez így Atyánkfiai! Ébrednünk és talpon kell állanunk. Az igazságunk kétségtelen; de ez igazság míg *meggyőződéssé* nem lesz bennünk, addig megalkuszunk, lemondunk, áruljuk magunkat és -- hitünket is. Szomorú tapasztalat!

Mi a róm. kath. pap? — Erre nézve egy kis füzet így oktatja ki a róm. kath. híveket: »*A papnak megfoghatatlan befolyása van az Isten fiára, a ki — ha a pap kívánja — leszáll az ég-ből s a maga dicsőségét és fenségét egy kis darab kenyérbe rejti a misénél.*... »*A császár, a király az egyszerű papban az ő égi Urát és parancsolóját tartozik látni, a ki egyetlen intéssel megsemmisítheti a világi hatalmasságot.*« A füzet címe: »*Féld az Istent és tiszteld őt papjaiban!*«

Nyomatott Gámán János Örökös

— Ilyenek azok a »jó keresztény« olvasmányok, melyeknek terjesztésére a »püspöki körlevelek« felhívják a kath. papságot. Nő, csak tessék!tovább is magasztalni e mozgalmat, mint az erkölcsiség és állami rend legfőbb támaszát!

Br. Fejérvári Géza a magyar honvédelmi miniszter súlyos betegségbe esett, melynek következtében a napokban operálták. Ő maga az operációnak csak a tavasszal akarta magát alávetni s csak Ő Felsője határozott kívánságára történt meg most. A műtét alatt kiderült, hogy a tavaszig Fejérvári minisztert már eltemették volna, baja annyira előhaladott volt. Ha életben marad a király beavatkozásának fogja köszönhetni, ki egy berlini híres doktort táviratilag hivatott Budapestre Fejérváryhoz. Az operációt az orvosok sikerültnek mondják s remélik a felgyógyulást, bár a miniszter már öreg ember: Ő Felsőjének naponként többször jelentést tesznek a beteg állapotáról. Királyunk nemeslelkűségének és jószívűségének, ez újabb bizonyossága. Aldja meg az Isten!

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. — Héviz. Elismerésre méltó eredmény. Nem lehetne-e s hányat és kik példányait egy csomagban a Tiszt. ur czimére küldeni? Nőkünk ez könnyebb volna. A másik dologra más utat választok. Addig mutassa meg neki a püspöki körlevelet. Neki is szól. — Kérdésere nem-sokára válaszolok.

P. K. — A-Sófalva. Köszönöm. De bizony jó lesz, csak küldjék. A részok terjedelménél tekints a lapra Mennek, mint kérted.

B. S. — S.-Szt.-György. Rendre jönnek. Köszönet.

B. A. — M.-Bánd. A gyűjtést is köszönjük; de «írásodat» is szeretnők látni!

J. S. — Nagy-Enyed. Ez ne akadályozzon abban, hogy a mit ígértél — megird. 4 koronával több pénzt. kaptunk: intézkedj róla

Zs. K. — Hosszúfalva. Köszönjük, hozzuk.

P. G., Dr. Sz. J., Sz. M. Petrosény. Engedjék meg, hogy mint most, együtt küldhessük jövőre is.

Mutatványszámot kérőknek. Egy pár számból küldünk a kívánt mennyiségben, de az elsőből immár egygyel sem rendelkezzünk.

Reklamálóknak. Utánküldtük.

Kiadó nyugtája. A «Vasárnap» előfizetési díjába be-küldtek eddig: özv. Br. Wesselyéni Istvánné 4, gr. Bethlen Odönné 4, Kilyén Sándor 4, Dr. Parádi Ferencz 2, Somodi István 4, Buesi József 4, Tárkányi György 2, Geréb Márton 4, Dr. Bartók György (2. pl.) 4, Szélé Ferencz 2, Kézdivásárhelyi Pap Minály 4, Onkéntes Tüzoltó-egylet (Gernyeszeg) 4, Király Béla (H.-Bodon) (2 pld.) 2, Gagyi Lajos (Étéd) 2, Nagy Imre (K.-Lóna) 2, Dr. Grf. Kuun Géza 4, Hegyi Sándor (Bonyha) 2, Jánosi Béla (Beresztelke) 2, Gyárfás Albert (Bethlen) 2, Bethlén-főisk. Ifj. egylet 4, Pataki Dénes (Buzai) 2, Pazar Kálmán (Tasnád-Szarvad) (4 pld.) 4, Ev. ref. egyház (Borbereki) 2, Kiss József (Tömös) 4, Gál Sámuel (V.-Hunyad) 2, id. Kiss Lajos (Körtéfalva) (2 pld.) 8, u. a. (1 pld.) 2, Menyhárd Elek (Sz.-Bréte) (4 pld.) 8, Ev. Ref. Egyh. (M.-Vécs) 2, Kiss Ferencz (Géges) 1, Köcsi Dániel (Vajai) (12 pld.) 12, Bartha Dénes (Göcs) (7 pld.) 5, Sándor János, Kiss Elek, Sipos János (Mirizs) 2—2, Csejdi István (Somkerék) 4, Kertész Ferencz (Somkerék) 2, Ev. Ref. Egyh. (Sajó-Udvh.) 4, Kovács István, Szabó Sándor (Rugonfalva) 2—2, Diószegi József (Kolozsvár) 1, Tunyogi Béla (Bádok) (2 pld.) 4, Miklósi József (Szt.-Mihályfalva) (4 pld.) 8, Nagy Domokos (Kutyfalva) 1, Kolumbán János (Vingárd) 2, Mátéka József (Bürgezd) (2 pld.) 2 koronát. (Folytatjuk.)

könyvnyomdájában, Kolozsvárt